

חוק-עזר לדוגמה למועצות מקומיות (תברואה וסילוק

מפגעים), תשל"ב - 1972

לפי סעיף 25א לפקודת המועצות המקומיות, מתפרסם בזה חוק-עזר לדוגמה כלהלן:

הגדרות

1. בחוק-עזר זה -
 - "אורווה" - מקום גדור או בלתי גדור, מקורה או בלתי מקורה שמחזיקים בו בעלי-חיים, לרבות רפת, לול, דיר, מכלאה או חצר שמשתמשים בהם יחד עם האורווה;
 - "בור שפכים" - כל מבנה, בין מעל לקרקע ובין מתחתיה, שנועד לקיבולם או לאגירתם של צואים, דלוחים, שפכים או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות כל סוג של בור רקב, בור חלחול או בית-קיבול אחר הבנוי מאבן, לבנים או כל חומר אחר ולרבות ביוב או תעלה;
 - "ביב פרטי" - ביב המשמש לניקוזו של בנין אחד או של מגרש אחד, לניקוזם של קבוצה של בנינים הנמצאים בתחומי מגרש אחד או לניקוזם של שני מגרשים סמוכים ושל המבנים שעליהם, לשם העברת נוזלים ושפכים אל בור שפכים או אל ביב ציבורי, לרבות אבזר ביוב, מחסום ותא-בקרה.
 - "ביב ציבורי" - ביב המשמש להעברת צואים, דלוחים, שפכים או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות אבזר ביוב, מחסום ותא-בקרה וכל חלקיהם, ולמעט ביב פרטי;
 - "בעל חיים" - לרבות עופות ודגים;
 - "בעל נכס" - אדם המקבל, או הזכאי לקבל, הכנסה מנכס, או שהיה מקבלה או היה זכאי לקבלה אילו הנכס היה נותן הכנסה, בין בזכותו הוא ובין כסוכן, כנאמן או כבא-כוח, בין שהוא הבעל הרשום של הנכס ובין שאיננו הבעל הרשום, וכולל שוכר או שוכר-משנה ששכר את הנכס לתקופה של למעלה משלוש שנים;
 - "זבל" - גללי בהמה ועופות ושאר אשפה של אורווה;
 - "ליקוי" - לגבי מבנה - פגם במבנה עמצו, בין אם קיים מלכתחילה ובין אם נחהוה לאחר זמן;
 - "מאושר" - מאושר בידי המועצה, או בידי המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוא הסמיכו לענין הנדון;
 - "מבנה" - בנין, צריף, סככה, אוהל או מבנה חוץ כלשהו, בין קבוע ובין ארעי, או כל חלק מהם, על כל מיתקניהם, לרבות מיתקני תברואה, בין שהם מצויים בתוך המבנה ובין שהם מצויים בסביבתו;
 - "מוהל" - המים היוצאים מן הזיתים, הנשארים בקרקעית העוקה בבית-הבד אחרי הוצאת השמן;
 - "מחזיק" - אדם המחזיק למעשה בנכסים או בחלק מהם כשוכר או בכל אופן אחר, למעט אדם הגר בבית-מלון או בפנסיון;
 - "מיתקן תברואה" - אינסטלציה סניטרית, לרבות כל קבועה, מחסום, סעיף, צינור ואבזר בפנים בנין ומחוצה לו, וכן מחסום ותא-בקרה בביב פרטי או בביב ציבורי, ולרבות מיתקן לחימום בנין ולחימום מים ומערכת אספקת מים על כליה, צינורותיה ואבזריה;
 - "נכס" - מקרקעין או מבנה, בין חפוט ובין פנוי, בין ציבורי ובין פרטי;
 - "ראש המועצה" - לרבות אדם שראש המועצה העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק-עזר זה, כולן או מקצתן;
 - "תברואן" - רזפא המועצה, מנהל המחלקה לתברואה של המועצה, מהנדס התברואה של המועצה או כל פקיד אחר של המועצה, שהמועצה מינתה אותו למלא תפקיד של תברואן;
 - "תעלת שפכים" - לרבות סעיף תעלת שפכים ותא-בקרה.

ענף-תנ"כ קבוצת כמותה של חלוקת המטרה ומטרה

מפגעים

2. "מפגע" - כל אחד מאלה:

- (1) העדר בית-כסא במספר מספיק ומטיפוס מאושר, או קיום בית-כסא שאינו מטיפוס מאושר, בנכס המשמש למטרת מגורים או עסק או למטרה ציבורית;
- (2) העדר פחי אשפה במספר מספיק ומטיפוס מאושר בנכס המשמש למטרת מגורים או עסק או למטרה ציבורית;
- (3) גג, תקרה, קיר, מעקה, ארובה, חריט, חלון, אשנב, דלת, מפתח, מזחילה, ביב, תעלה, מרזב, צינור או מיתקן תברואה, שהוא לקוי, בכללו או בחלקו, באופן שעלולים לחדור דרכו מים, רטיבות, טחב או רוח, במידה שלפי דעת התברואן יש בכך משום נזק לבריאות, אם בבנין עצמו או בסמוך לו;
- (4) החזקת נכס בצורה או באופן שהם, לדעת התברואן, מזיקים או עלולים להזיק לבריאות;
- (5) צפיפות מרובה בנכס העלולה, לדעת התברואן, להזיק לבריאות, וכן שימוש בנכס בצורה העלולה להזיק לבריאות;
- (6) העדר בור שפכים או ביב פרטי בנכס, וכן קיום בור שפכים או ביב פרטי אשר, לדעת התברואן, הם לקויים, אינם מתאימים לתכליתם או אינם מספיקים לניקוז יעיל של הנכס, וכן ביב או מיתקן תברואה או חלק ממנו שהוקמו ללא היתר לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, או שלא לפי תנאי ההיתר, ושלדעתו של התברואן הם לקויים או אינם מתאימים לתכליתם;
- (7) אסלה או קבועה אחרת במיתקן תברואה שאינה מצוידת במחסום, או שהמחסום אינו מטיפוס מאושר או, שלדעת התברואן, אינו קבוע כהלכה;
- (8) סעיף או צינור לשפכים, לצואים או לדלוחים, שנקבע בתוך בנין, או מוצה לו מבלי שהיא תחסום במחסום מטיפוס מאושר;
- (9) בריכה, חפירה, מזחילה, תעלה, בור מים, מיכל מים, בית-כסא, אסלה, משתנה, בור שפכים, ביב, בור פסולת פח אשפה, גן, גג, סככה או חצר שהם במצב מזהם או שלדעת התברואן הם עלולים להזיק לבריאות;
- (10) באר, בור מים, מכל מים וכל מקום המשמש לאגירת מים, שלדעת התברואן הם נמצאים במצב העלול לגרום לזיהום במים שבתוכם או להתפתחות יתושים בהם;
- (11) חא-בקרה של בור שפכים או של בית פרטי, שאינו מצויד במכסה ברזל או ביטון לא חדירים ומטיפוס מאושר, ושיש בכך כדי לגרום להתפתחות יתושים בהם;
- (12) צינור שפכים, צינור דלוחים, צינור איזורר, בור שפכים, חא-בקרה, כוך או ביב שהם סדוקים, שבורים, סתומים או פגומים, באופן שגזים או נוזלים שבהם עלולים לפרוץ החוצה או לחלחל מתוכם;
- (13) מחבר או חיבור לקוי של ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים או אסלה או של צינור במיתקן או מחסום תברואה;
- (14) שימוש בצינור גשם או צינור שפכים או דלוחים, או שפיכת כל נוזל אחר דרך צינור גשם;
- (15) צינור גשם, מרזב או מגלש הקשור במישרין, או בעקיפין, אל ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים או תעלת שפכים;
- (16) הצטברות חומר כל שהוא בין בתוך בנין ובין בסביבתו, שלדעת התברואן גורמת או עלולה לגרום לרטיבות או לטחב בבנין או בבנין סמוך;
- (17) הצטברות של עפר, אבנים, עצים, גרוטאות של מתכת, חלק רכב, זבל, כוצות או פסולת אחרת, שלדעת התברואן מזיקים או עלולים להזיק לבריאות;
- (18) העדר מעשנה שלדעת התברואן יש צורך בה בבנין, או קיום מעשנה בבנין שהיא שבורה או לקויה, אינה גבוהה למדי או פולטת עשן באופן הגורם נזק לבריאות, לדעת התברואן;
- (19) תנור, אח, קמין או כבשן, בין שהוא משמש למלאכה ובין לתכלית אחרת, שלדעת התברואן אינו מאכל כראוי את חמרי הדלק בתוכו וגורם על ידי כך לפליטת עשן או גזים במידה המזיקה או העלולה להזיק לבריאות;

- (20) ניקוי, ניעור או חביטה של מרבד, שטיח או כלי-מיטה ברשות הרבים, במצד, בכל קומת בנין או בדירה באופן שלדעת התברואן מזיק לבריאות;
- (21) בית תרושת, בית מלאכה, מקום עבודה או מחסן מכל סוג שהוא החוזקים במצב לא נקי, או שהצפיפות בהם עלולה, לדעת התברואן לגרום נזק לבריאות;
- (22) כל אבק או פסולת הנוצרים במהלך העבודה בבית תרושת, בבית מלאכה או במקום עבודה מכל סוג שהוא, שלדעת התברואן גורמים או עלולים לגרום נזק לבריאות;
- (23) החזקת בעל-חיים באופן שלדעת התברואן מזיק או עלול להזיק לבריאות;
- (24) מבנה הגורם או עלול לגרום לשריפת חולדות, עכברים או חרקים וזרעים אחרים בו, או להתפתחותם;
- (25) שטח אדמה שאינו גדור במידה מספקת, לדעת התברואן, שעלול לשמש לנצטברות אשפה או פסולת;
- (26) עצים, שיחים, שיחי צבר או אתרים אשר ענפיהם בולטים או מתפשטים לצד רחוב והגורמים או עלולים לגרום לתקלה לעוברים ושבים;
- (27) גרימת רעש, גזים או ריחות במידה בלתי סבירה;
- (28) הפרעת השימוש במיתקן תברואה או במיתקני הספקת מים, או הפרעה כל שהיא להחזקתו היעילה של נכס מבחינה תברואתית או מבחינה אחרת;
- (29) שימוש בשפכים, בדלוחים או במי-פסולת אחרים בלתי מטוהרים להשקאה;
- (30) כל דבר העלול, לדעת ראש המועצה או התברואן, לסכן את חיינו, בכווננו, בריאותו, רכושו או נוחותו של אדם או להפריע לאדם או למנוע אותו מהשתמש בזכויותיו.

זבלה

- (א) הוועצה רשאית לקבוע, בהמלצת התברואן ובאישור מפקח לשכת הבריאות המחוזית, מקום שימשש לאיסוף אשפה, פסולת, דומן וזבל (להלן-מזבלה); המועצה חייבת לקבוע מקום כאמור אם באה על כך דרישה מאת מפקח כאמור.
- (ב) אשפה, פסולת, דומן וזבל שהועברו למזבלה הם בבעלות המועצה.

זכויות התברואן

- (א) התברואן רשאי להיכנס לכל נכס בשעות שביין זריחת החמה וביין שקיעתה לשם סילוק כל מפגע ולשם ביצוע הוראות חוק-עזר זה.
- (ב) התברואן רשאי לבדוק כל ביב, צינור או מיתקן אחר, ואם מצא צורך בכך רשאי הוא לגלות כל ביב או מיתקן תברואה אחר, בין בעצמו ובין על ידי עובדי המועצה וזאת לאחר מתן הודעה בכתב לבעל הנכס או למחזיק בו לא פחות מ-24 שעות לפני ביצוע העבודה, ובתנאי שאם לא מצא פגם בביב, בצינור או במיתקן התברואה עליו לכסות מחדש את החפירה על חשבון המועצה, ולחקן כל נזק, שנגרם כתוצאה מפעולתו, על חשבון המועצה, מצא התברואן פגם כל שהוא - יתן לבעל הנכס או למחזיק בנכס, לפי הוראות חוק-עזר זה, התראה בכתב שבה ידרוש חיקון הפגם צמוד שיקבע לכך.

אחריות לסילוק מפגע

- (א) על אף האמור בכל חוזה שכירות, אך מבלי לפגוע בזכותו לדרוש סעד כדין נגד אדם אחר, חייב למחזיק בנכס לסלק כל מפגע מהנכס; אולם אם אי-אפשר למצוא את המחזיק, חייב בעל הנכס, לפי דרישת התברואן, לסלק את המפגע.
- (ב) מפגע שלדעת התברואן נובע מליקוי במבנה הנכס עצמו, במיתקני התברואה שבו או מדבר כל שהוא בנכס או בסיבתו אשר בו משתמשים או ממנו נהנים רוב הדיירים שבנכס, חייב בעל הנכס בלבד לסלקו; אולם אם בעל הנכס נעדר מן הארץ או אי-אפשר למצוא את בא-כוחו, חייב המחזיק בנכס, לפי דרישת התברואן בכתב, לסלק את המפגע.
- (ג) גיו לנכס בעלים או מחזיקים אחדים, או אלה ואלה, חייבים הם, כולם יחד או כל אחד מהם לחוד, לסלק את המפגע.

הודעה לסילוק מפגע

6. (א) התברואן רשאי לדרוש בהודעה בכתב מאת האנשים החייבים לסלק מפגע לפי הוראות חוק-עזר זה לבצע את כל העבודות הנחוצות לשם סילוק המפגע ולמניעת הישנותו בהתאם לפרטים ולתנאים הקבועים בהודעה.
(ב) ההודעה תכלול את המועד שבו יש לבצע את העבודות כאמור בסעיף קטן (א).
(ג) הבעל או המחזיק, שקיבל הודעה כאמור, חייב למלא אתריה.

סילוק מפגע בידי המועצה

7. לא קיים אדם החייב לסלק מפגע את דרישות התברואן בהודעה לפי סעיף 6 או ביצע עבודה מהעבודות המפורטות בהודעה שלא לפי התנאים הקבועים בה, רשאית המועצה לבצע את העבודה הדרושה לסילוק המפגע ולגבות את ההוצאות הביצוע מהאדם או מהאנשים החייבים לסלק את המפגע, מכולם יחד או מכל אחד לחוד.

החלטת התברואן

8. דעתו של התברואן בדבר קיומו של מפגע, מקורו או מהותו, או בדבר העבודות והחמרים הדרושים לסילוק המפגע ולמניעת הישנותו, תהא קובעת וסופית.

הצגת העתק מחוק העזר

9. בעל בנין שנמצאו בו דירות אחדות חייב, לפי דרישת התברואן, להדביק ולהחזיק במקום נראה לעין בבנין העתק מחוק-עזר זה או מחלק ממנו.

נייה על נקיון בנכס

בעל נכס והמחזיק בנכס חייבים לשמור על הנקיון בנכס ובסביבתו באופן המניח את דעת התברואן, וכן לנקות ולסלק ולהעביר למזבלה כל זוהמה, פסולת, זבל, דומן או אשפה אחרת שנצטברו בנכס או בסביבתו.

סידורים ארעיים לעובדים

11. אדם המעסיק עובדים לעבודות בניה, חפירה, חציבה וכיוצא באלה, חייב להקים בית-נסא ארעי לשימוש עובדים לפי שרטוט דוגמה של משרד הבריאות, במקום שיקבע התברואן, למשך זמן ביצוע העבודות, וכן חייב הוא לאחר גמר העבודות, לבער ולסלק את כל הזוהמה והלכלוך שנצטברו ולפרק את בית-הנסא הארעי בצורה המניחה את דעת התברואן.

כלי זבל

12. (א) המחזיק באורווה חייב להתקין בה כלי-קיבול סגור לזבל, ולהחזיקו במצב תקין, לתקנו או להחליפו באחר, הכל לפי הוראות התברואן, ובתוך הזמן שיקבע.
(ב) לא ישים אדם זבל אלא בתוך כלי הקיבול לזבל, ולא ישאיר זבל מחוץ לאותו כלי קיבול.

בור זבל

(א) המחזיק באורווה, שלידה חצר, רשאי לכרות בחצר בור זבל, ובלבד שמקום הבור, צורתו, עמקו ואופן כיסויו יהיו לפי הוראות התברואן.
(ב) המחזיק בבור זבל חייב לכסותו באדמה או לרוקנו כשיתמלא או כשידרוש זאת התברואן.

הוצאת זבל

14. (א) המחזיק באורווה חייב להוציא את הזבל שבכלי הקיבול לפחות, פעם בכל יום, זהו רשאי להעבירו אל הבור, אם יש בור סמוך לאורווה, או אל השדה אם יש לו שדה שברצונו לזבלו.
(ב) המחזיק באורווה שאין לו בור או שדה כאמור בסעיף קטן (א), או שלא העביר את הזבל כאמור בו, חייב להעבירו למזבלה.

יבירות מוהל

1. (א) המחזיק בבית-בד חייב למנוע נזילת מוהל מבית הבד אל הרחוב, וברחוב, פרטי לתעלה המיועדת למי הגשם.
- (ב) המחזיק בבית-בד חייב להתקין צינור ברזל או חעלת ביטון סגורה להולכת המוהל בבית הבד אל המקום הקרוב ביותר שבתעלת מי הגשם שברחוב, הכל להנחת דעתו של התברואן ובהתאם לדרישותיו.
- (ג) המחזיק בבית-בד חייב למנוע את סתימתו של הצינור או התעלה, לנקותם, לתקנם והלחזיקם במצב תקין, הכל לפי הצורך ולפי הוראות התברואן.

סירת הודעות

1. (א) מסירת הודעה לפי חוק-עזר זה תהא כדין, אם נמסרה לידי אדם שאליו היא מכוונת, או נמסרה במקום מגוריו או במקום עסקיו הרגילים או הידועים לאחרונה, לידי אחד מבני-משפחתו הבוגרים או לידי כל אדם בוגר העובד או המועסק שם או נשלחה אליו בדואר רשום הערוך אל אוחו אדם לפי מען מקום-מגוריו או עסקיו הרגילים או הידועים לאחרונה; אם אי-אפשר לקיים את המסירה כאמור תהא המסירה כדין אם הוצגה ההודעה במקום בולט באחד המקומות האמורים או על הנכס שבו היא דנה, או נתפרסמה בשני עיתונים יומיים הנפוצים בתחום המועצה, שאחד מהם לפחות הוא בשפה העברית.
- (ב) הודעה שיש למסור אותה לפי חוק-עזר זה לבעל נכס או למחזיק בו יראו אותה כאילו נערכה כהלכה, אם נערכה אליו בתור "הבעל" או "המחזיק" של הנכס, ללא כל שם או תיאור נוסף.

ב) (תיוקן: תשל"ו, תש"ם, תשמ"ז)
 1. אדם שעשה בתחום המועצה אחד מאלה:

- (1) הפריע לתברואן במילוי תפקידו לפי חוק-עזר זה;
- (2) הכניס שפכים או מים דלוחים בכלי קיבול המיועד לאשפה;
- (3) הניח כלי קיבול לאשפה ברחוב;
- (4) עשה צרכיו ברשות הרבים, במקום ציבורי, בחדר מדרגות או בכל מקום שאינו מיועד לכך;
- (5) ירק ברחוב או במקום ציבורי אחר;
- (6) הטיל נייר, אשפה, נוצות או פסולת אחרת ברשות הרבים או בבנין ציבורי;
- (7) שפך מים או נוזלים אחרים ברשות הרבים או הניח למים או לנוזלים אחרים שיזלו מרשותו לרשות הרבים;
- (8) שם ברחוב או ברשות הרבים בקבוקים, שברי זכוכית, חרס, מסמרים, חומר חד, אבן, חול, ברזל, עץ, גרוטאות או חומר בניה כל שהוא, שברי כלים או חלקי מכוונות או רכב;
- (9) השליך ברחוב קליפות, פירות, ירקות, נבלות בעלי-חיים או חלקיהן או פסולת מזון כל שהיא;
- (10) רחץ רכב ברשות הרבים;
- (11) נבר או חיטט בפחי אשפה או בכלי-קיבול אחרים לאשפה;

(12) האכיל בעל-חיים ברחוב באופן שיש בו כדי לזהם את הרחוב;

(13) חלב בהמת-בית ברחוב;

(14) שחט בעל-חיים או מרטו ברשות הרבים, בחצר או בחדר מדרגות או על גג מבנה;

(15) לא מילא אחר חובה מהחובות המוטלות עליו על פי חוק-עזר זה;

דינו - קנס ⁶⁰⁰ 500 שקלים חדשים, ואם עבר על הוראות סעיף 6(1) והמועצה לא השתמשה בסמכויותיה לפי סעיף 7 והייתה העבירה נמשכת, דינו ~~20~~ שקלים לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי שנמסרה לו עליה הודעה בכתב מאת ראש המועצה או אחרי הרשעתו.

תקן ה-1974 ח' 153/המל' 15